

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3179/2023. (IV. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.300/2022/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdés alapján a Kecskeméti Törvényszék 2.B.188/2016/39. számú, valamint a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.826/2016/16. számú ítéletei és a Kúria Bfv.I.300/2022/2. számú felülvizsgálati végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt terjesztett elő.
- [2] Az indítványozót a Kecskeméti Törvényszék 2.B.188/2016/39. számú, 2016. szeptember 23. napján kelt ítéletében bűnösnek mondta ki két rendbeli rablás büntetében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés g) pont] mint társtettet, egy rendbeli rablás büntetében [Btk. 365. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés c) és g) pont] mint társtettet, egy rendbeli magánlaksértés büntetében [Btk. 221. § (2) bekezdés a) és d) pont] mint társtettet, egy rendbeli magánlaksértés büntetében [Btk. 221. § (2) bekezdés a) pont, (4) bekezdés] mint társtettet, két rendbeli személyi szabadság megsértésének büntetében [Btk. 194. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) és c) pont] mint társtettet és egy rendbeli személyi szabadság megsértésének büntetében [Btk. 194. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont] mint társtettet. A bíróság az indítványozót halmazati büntetésként 15 év szabadságvesztés büntetésre és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte. A Budaörsi Városi Bíróság 2011. szeptember 7. napján jogerős 5.B.156/2011/17. számú ítéletével kiszabott és felfüggesztett 1 év börtönbüntetés végrehajtását elrendelte. A terhelttel szemben 181 800 Ft összegben vagyonekhozást rendelt el.
- [3] A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.826/2016/16. számú, 2017. szeptember 28. napján jogerős ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, a társtettesként elkövetett magánlaksértés büntette [Btk. 221. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont, (4) bekezdés] vonatkozásában az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte és az eljárást megszüntette, a vagyonekhozás összegét 90 000 Ft-ra leszállította, egyebekben az ítéletet helybenhagyta.
- [4] A Kúria Bfv.I.300/2022/2. számú, 2022. május 2. napján kelt végzésével az indítványozónak az első- és a másodfokú ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati indítványát elutasította.
- [5] 2. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a Kecskeméti Törvényszék 2.B.188/2016/39. számú, valamint a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.826/2016/16. számú ítéletei és a Kúria Bfv.I.300/2022/2. számú felülvizsgálati végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta.
- [6] Álláspontja szerint a halmazati büntetés kiszabásakor a bíróságok nem vették figyelembe, hogy első bűncselekményét a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Btk.) hatálya alatt követte el és a régi Btk. helyett az – álláspontja szerint – reá nézve súlyosabb, hatályos Btk. rendelkezéseit alkalmazták.

Ezzel az indítványozó szerint megsértették az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben foglalt visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát. Az indítványozó előadta, hogy mivel az új Btk. a rablás büntette minősített esetének tekinti azt, ha a bűncselekményt annak felismerésére vagy elhárítására idős koránál vagy fogyatékoságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére követik el, így a Btk. 365. § (2) bekezdés g) pontjának alkalmazásával a bíróságok megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt *nullum crimen sine lege* elvét. Részletesebb okfejtés nélküli állítása szerint a bíróságok nem indokolták megfelelően, hogy miért ezen elvek mentén minősítették cselekményeit, így ezzel megsértették az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogból levezetett bírói indokolási kötelezettséget. Az általa elkövetett első bűncselekményre a hatályos Btk. alkalmazása – álláspontja szerint – sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében foglalt törvény előtti egyenlőséghez való jogát, a XXIV. cikkben foglalt tisztességes elbírálás követelményét, valamint a XXVIII. cikk (7) bekezdésben rögzített jogorvoslathoz való jogát.

- [7] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e. A befogadás visszautasítása esetén az Alkotmánybíróság rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát [Abtv. 56. § (3) bekezdés]. A befogadhatóság feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az alábbiak szerint nem volt befogadható.
- [8] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében alkotmányjogi panaszt az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen lehet előterjeszteni. Jelen esetben a Kúria Bfv.I.300/2022/2. számú végzése a bírósági eljárást befejező, így alkotmányjogi panasszal támadható döntés.
- [9] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. § (1) bekezdés szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. A Kúria támadott végzését 2022. május 2. napján hozta, az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2022. június 15. napján adta postára. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz határidőben érkezett.
- [10] Úgy ítélte meg ugyanakkor az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány nem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében a határozott kérelemmel összefüggésben rögzített feltételeknek az alábbiak szerint.
- [11] Az indítványozó beadványában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést (Abtv. 27. §) és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [B) cikk (1) bekezdés, XV. cikk (1) bekezdés, XXIV. cikk (1) bekezdés, XXVIII. cikk (1), (4), (7) bekezdés]. Meghatározta az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági határozatokat, valamint kifejezett kérelmet fogalmazott meg a megsemmisítésükre.
- [12] Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés értelmében az indítvány mindezek mellett abban az esetben tekinthető határozottnak és fogadható be, ha megjelöli az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [b) pont]; továbbá indokolást tartalmaz arra nézve is, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [e) pont].
- [13] Az Alkotmánybíróság az indítvány vizsgálata alapján megállapította, hogy az indítványozó az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1), (4), (7) bekezdésével összefüggésben kifejtett indokai nem tartalmaztak alkotmányjogilag értékelhető szempontokat. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ilyen indokolás hiányában az indítvány nem alkalmas az érdemi elbírálásra [3075/2016. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [19]; 3231/2016. (XI. 18.) AB határozat, Indokolás [26]]. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy ezen feltételeket az indítvány nem teljesítette.
- [14] Az Alkotmánybíróság megjegyzi az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt *nullum crimen sine lege* elvvel előadott okfejtésére nézve – utalva a Kúria végzésében foglaltakra (lásd támadott végzés, Indokolás [15]) –, hogy alkotmányossági szintű kétely akkor merülhetne fel az ügy érdemében hozott bírósági határozatok Alaptörvénnyel való összhangja tekintetében, ha az indítványozó által elkövetett cselekmény – a rablás büntette – a régi vagy a hatályos Btk. szerint nem minősülne bűncselekménynek.
- [15] Az Alkotmánybíróság utal továbbá arra, hogy következetes gyakorlata szerint a „jogbiztonság önmagában nem Alaptörvényben biztosított jog, így az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén [3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3324/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]; 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [11]] – lehet alapítani” [33/2015. (XII. 3.) AB határozat, Indokolás [19]]. Jelen ügyben az indítványozó ezen kivételes esetek körébe eső kifogást nevesített, így az Alkotmánybíróság az indítványt tovább vizsgálta.

- [16] Az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében áttekinti az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen az Abtv. 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint az Abtv. 29–31. § szerinti tartalmi követelményeket. Ennek alapján az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [17] Az indítvány eleget tesz az Abtv. 27. §-ából fakadó feltételeknek abban a vonatkozásban, hogy a Kúria felülvizsgálati végzése ellen irányul. Az indítványozó a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette. A támadott döntéseket érintően továbbá az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosultnak tekinthető, és figyelemmel arra, hogy a megsemmisíteni kért bírósági határozatok rá vonatkozó büntetőjogi szankciót rögzítenek, nyilvánvalóan érintett is.
- [18] 4. Az Abtv. 29. §-a alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] Az indítványozó szerint az ügyében eljáró bíróságok nem a megfelelő büntető törvénykönyvet alkalmazták, mert első bűncselekményét még a régi Btk. hatálya alatt követte el, mégis az elbíráláskori, a hatályos Btk. alapján ítélték el. Kifogásolja azt a bírói gyakorlatot, hogy a bűnhalmazatban lévő bűncselekmények esetén az elkövetéskor, illetve az elbíráláskor hatályban lévő büntetőtörvény alkalmazhatóságát kizárólag akkor kell vizsgálni, ha a bűnhalmazatban lévő valamennyi bűncselekményt az elbíráláskor hatályos büntetőtörvény hatályba lépése előtt követték el (BH2019.153.) Az indítványozó álláspontja szerint ezen elv ellentétes a Btk. 2. §-ában foglalt rendelkezéssel és megvalósítja az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésből levezetett visszaható hatályú jogalkalmazás tilalmát. Ennek alátámasztására több, különösen az összbüntetéssel összefüggő alkotmánybírósági határozatot sorolt fel.
- [20] Az Alkotmánybíróság szerint az indítványozó által felvetett kifogások törvényességi jellegűek, a konkrét bírósági határozat kritikáját tartalmazzák és nem érik el az alkotmányos sérelem szintjét. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban utal arra, hogy az indítványozó által felsorolt több alkotmánybírósági határozatban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezetett visszaható hatályú jogalkotás, illetve jogalkalmazás tilalmába ütközés miatt azért semmisítette meg az alapul szolgáló bírósági összbüntetési határozatokat [pl. 3135/2020. (V. 15.) AB határozat, 31236/2020. (V. 15.) AB határozat, 3137/2020. (V. 15.) AB határozat], mert a bíróságok figyelmen kívül hagyták azokat az elveket, amelyeket a halmazati büntetés megállapításakor alkalmazni kell, tekintettel arra, hogy a Btk. 94. §-a szerint az összbüntetés tartamát is úgy kell meghatározni, mintha halmazati büntetés szabnának ki. A visszaható hatály sérelme, vagyis az alkotmányos szintű jogsértés megállapítására ezekben az esetekben is akkor kerülhetett sor, amikor minden összbüntetésbe foglalt bűncselekmény elkövetése a régi Btk. hatálya alatt történt, de a bíróságok az elbíráláskori Btk.-t alkalmazták.
- [21] Az indítványozó csak egy bűncselekményét és nem minden bűncselekményét követte el a régi Btk. hatálya alatt. Ebből következik, hogy jelen esetben is akkor emelkedhetne az indítványozó által állított sérelem alkotmányos szintre, ha nem csupán egy, hanem minden bűncselekményének elkövetési ideje a régi Btk. idejére esett volna, de ennek ellenére alkalmazták volna az új, az elbíráláskori Btk.-t a bíróságok.
- [22] Az Alkotmánybíróság ezen kívül megismételi azon álláspontját, hogy az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belüli újabb jogorvoslati fórumnak, a jogorvoslattal már nem támadható bírósági határozatok által okozott jogsérelem orvoslása eszközének. A jogszabályokat ugyanis a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság utal arra is, hogy az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírlatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.

- [23] Jelen ügyben az indítványozó által kifogásolt értelmezés – az elmondottak alapján – nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem alapoz meg.
- [24] 5. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg részben az Abtv. 27. § (1) bekezdésében, részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdésben, valamint az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak. Erre tekintettel az indítványt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 28.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1486/2022.

